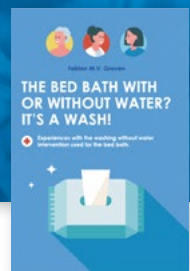

factsheet

Wassen zonder water: Ervaringen met de 'wassen- zonder-water' methode als alternatief voor de wassing op bed met water en zeep

De inhoud van deze factsheet is gebaseerd op het proefschrift:
"The bed bath with or without water? It's a wash! Experiences
with the washing without water intervention used for the bed
bath." van Fabian Groven. Het proefschrift van Fabian Groven
vindt u op onze website of kunt u bij ons opvragen.

Aanleiding

Wassen zonder water wordt in toenemende mate gebruikt in de gezondheidszorg, waaronder in de thuiszorg, de verpleeghuiszorg en het ziekenhuis. Er is echter nog weinig wetenschappelijk onderzoek uitgevoerd naar de effectiviteit van wassen zonder water en gebruikerservaringen van zorgverleners en cliënten. Met dit onderzoek willen we bijdragen aan de wetenschappelijke kennis over wassen zonder water.

Doelstelling

Met dit onderzoek willen we:

- meer zicht krijgen op de ervaringen van zorgverleners met de wasbeurt op bed en het gebruik van wassen zonder water;
- meer zicht krijgen op de ervaringen van cliënten met de wasbeurt op bed en het gebruik van wassen zonder water;
- op basis van de gebruikerservaringen beoordelen of wassen zonder water een volwaardig alternatief is voor de klassieke lichaamswassing op bed.

Resultaten

Zowel verpleeghuisbewoners, verpleegkundigen en verzorgenden, als mantelzorgers vinden de lichaamswassing een belangrijke activiteit, maar zij hebben andere behoeften met betrekking tot de wassing op bed. Zo vinden bewoners het belangrijk om controle te ervaren, zich fysiek en emotioneel veilig te voelen, vriendelijke interacties met zorgverleners te hebben en vertrouwen te hebben in hun eigen kunnen tijdens en na de wasbeurt op bed.

Ook vinden verpleegkundigen en verzorgenden emotionele veiligheid en een goede relatie met de bewoner belangrijk. Daarnaast hechten zij veel belang aan hun rol als professional: kunnen bijdragen aan de tevredenheid van de bewoner en hiervoor waardering krijgen is belangrijk.

Wat is wassen zonder water?

Wassen zonder water is een alternatief voor de wasbeurt met de waskom, water en zeep voor bedlegerige, niet mobiele cliënten. Een volledige lichaamswassing met wassen zonder water wordt, net als de klassieke wasbeurt, uitgevoerd door een professionele zorgverlener. Bij wassen zonder water gebruikt de zorgverlener een pakketje wegwerp washandjes of doekjes, die opgewarmd kunnen worden in de magnetron. De doekjes bevatten een verzorgende waslotion die niet hoeft te worden afgespoeld. Omdat de lotion vanzelf vervliegt hoeven er ook geen handdoeken gebruikt te worden.

Mantelzorgers zijn vaak minder direct betrokken bij de lichaamswassing van hun naaste in het verpleeghuis. Zij vinden het belangrijk om erop te kunnen vertrouwen dat er goed voor hun naaste wordt gezorgd. Relaties met zowel de naaste als de zorgverlener zijn voor de mantelzorger belangrijk.

Als de behoeften van de bewoner, de zorgverlener en de mantelzorger tegelijkertijd kunnen worden vervuld door de wasbeurt op bed, dan stijgt het welzijn van de gehele zorgdriehoek. Om de meest optimale zorg te kunnen leveren, moet dus zoveel mogelijk aan de behoeften van de hele zorgdriehoek voldaan worden.

factsheet
Ruimte voor Zorg

De Zorgdriehoek

We gaan ervan uit dat goede zorg tot stand komt in interactie tussen de cliënt, professionele zorgverleners en mantelzorgers. De combinatie van deze drie perspectieven noemen we de zorgdriehoek. Je leest meer over de zorgdriehoek in de Factsheet Ruimte voor Zorg.

Er is weinig wetenschappelijke literatuur over de gebruikers-ervaringen met wassen zonder water. Wel blijkt dat wassen zonder water minstens even goed is als de klassieke lichaamswassing op bed, onder meer met betrekking tot hygiëne, de huidconditie van de cliënt en de volledigheid en kwaliteit van de wassing.

Lichaamswassing voor en door studenten verpleegkunde

Studenten verpleegkunde die tijdens het onderzoek een lichaamswassing ondergingen als cliënt, hadden een zeer lichte voorkeur voor de klassieke wassing op bed. De cijfers die zij geven aan de verschillende was methoden verschillen echter nauwelijks. Zij waardeerden een klassieke lichaamswassing met een 7.6 op een schaal van 1 tot 10 en wassen zonder water met een 7.4. Ook ervoeren ze geen verschil in emotioneel en fysiek comfort tussen de beide wassingen.

Studenten verpleegkunde die tijdens het onderzoek een lichaamswassing uitvoerden bij hun medestudenten hadden een voorkeur voor wassen zonder water ten opzichte van de klassieke lichaamswassing op bed. Zij waardeerden een klassieke lichaamswassing met een 7.2 en wassen zonder water met een 7.9. Wassen zonder water was fysiek minder belastend voor deze studenten. De wasbeurt met wassen zonder water nam daarnaast minder tijd in beslag: 15 minuten tegenover 23.5 minuten voor een klassieke lichaamswassing.

Hoe is het onderzoek uitgevoerd?

Allereerst brachten we de bestaande wetenschappelijke literatuur in kaart om te onderzoeken wat er al bekend is over de effectiviteit en gebruikerservaringen van wassen zonder water. Door middel van diverse interviews met verpleeghuisbewoners, zorgverleners en mantelzorgers, onderzochten we vervolgens ervaringen met de lichaamswassing op bed. Acht bewoners, zes verpleegkundigen en vijf familieleden namen hier aan deel.

Studenten verpleegkunde probeerden de klassieke lichaamswassing en wassen zonder water op elkaar uit. Daarbij onderzochten we hoe lang de wassing duurde en wat het effect van de twee was methoden was op het comfort van de student. Bij de studenten die de wassing als cliënt ondergingen, keken we naar het emotioneel en fysiek comfort. Bij de studenten die de wassing uitvoerden, keken we naar de fysieke belasting van de wassing. Beide groepen vroegen we ook naar hun voorkeur voor een was methode.

De belangrijkste aanbevelingen op een rijtje

- De lichaamswassing is voor zowel verpleegkundigen en verzorgenden als voor cliënten een belangrijke zorgactiviteit die bijdraagt aan hun welzijn.
- Omdat de lichaamswassing een belangrijke zorgactiviteit is, is het belangrijk dat studenten verpleegkunde hierin goed opgeleid worden.
- Wassen zonder water is minstens even goed als de klassieke lichaamswassing op bed. Het gebruik van wassen zonder water leidt niet tot een mindere kwaliteit van zorg.
- Wassen zonder water kost minder tijd dan een klassieke lichaamswassing met water en zeep en is minder belastend voor de zorgverlener. Vooral in tijden van hoge werkdruk (zoals tijdens de COVID-19 pandemie) kan het gebruik van wassen zonder water daarom waardevol zijn.
- Cliënten zouden een keuze moeten hebben tussen wassen zonder water of een klassieke lichaamswassing op bed.

Samengevat

- De lichaamswassing is voor zowel zorgverleners als voor cliënten een belangrijke zorgactiviteit die een grote invloed heeft op hun dagelijkse activiteiten en welzijn.
- Uit de wetenschappelijke literatuur blijkt dat wassen zonder water minstens even goed is als de klassieke lichaamswassing op bed met water en zeep, onder meer op het vlak van volledigheid van de lichaamswassing, de huidconditie en de hygiëne.
- Studenten in de rol van verpleegkundigen hebben een voorkeur voor wassen zonder water ten opzichte van de lichaamswassing op bed. Wassen zonder water is minder belastend en kost minder tijd. Voor de persoon die een lichaamswassing ondergaat, is geen verschil gevonden tussen een klassieke lichaamswassing en wassen zonder water op het vlak van fysiek en emotioneel comfort.

Academische Werkplaats Ouderenzorg Limburg

p/a Maastricht University Vakgroep Health Services Research
DUB 30 • Postbus 616 • 6200 MD Maastricht

Contact

0031 (0)43 - 388 16 98

ouderenzorg@maastrichtuniversity.nl

awolimborg.nl

volg ons @AWOlimburg
[twitter.com](https://twitter.com/AWOlimburg) > AWOlimburg

[facebook.com](https://facebook.com/AWOlimburg) > AWOlimburg

[linkedin.com](https://linkedin.com/company/AWOlimburg) > company > AWOlimburg

